

شورای هماہنگی و ہمکاری
فعالین اقتصادی مناطق آزاد

قانون چگونگی ادارہ مناطق آزاد تجاری و صنعتی

طرح اولیہ اصلاح قانون

و موارد مورد اعتراض

واحد تحقیق و توسعه

مقدمه

همانگونه که به کرات در تمامی مراجع ذیربط در خصوص آسیب شناسی مسایل مناطق آزاد مطرح شده، اهم دلایل عدم توفیق این مناطق در اهداف و وظایف محوله آنان رامی توان عدم اجرای تمام و کمال قانون و مقررات فعلی و استفاده از ظرفیتهای بالقوه آن، دخالت و کارشکنی انواع دستگاههای اجرایی دولتی و بعضاً برخی دستگاههای نظارتی با تسری قوانین عام سرزمین اصلی و تفسیر به رأی در امور داخلی این مناطق، عدم نظارت کافی و صحیح در خصوص عملکرد و تعامل این مناطق با سایر ارکان نظام در زمینه شفاف سازی عملکرد مالی و اجرایی آنان دانست که باعث ایجاد احساس ضدیت نامحسوس توسط اکثر مسئولین کشور نسبت به این مناطق گردید. در هر صورت بر اساس تجربه ۳۰ ساله حضور در مناطق آزاد باید به عرض حضرتعالی، اعضای محترم کمیسیون و سایر نمایندگان مجلس برسانیم تا زمانی که قانونی شفاف، غیر قابل تفسیر و موکد بر اجرای مدیریت یکپارچه و اختیارات قانونی توأم با نظارت های دوره ای وجود نداشته باشد تمامی اصلاحیه های انجام شده محکوم به شکست خواهد بود و مدام می بایستی به دنبال آسیب شناسی عدم توفیق این مناطق باشیم. چنانچه بپذیریم این مناطق به لحاظ قوانین و مقررات « خاص » بوده و هیچ قانون عام و مربوط به سرزمین اصلی در آن تسری نداشته باشد، با عنایت به جغرافیا و مساحت نسبتاً محدود در قیاس با پهنه سرزمین اصلی، مناطق آزاد می تواند به بهترین فرصت برای آزمایش انواع طرح و مدل های جدید اقتصادی و روز دنیا با نگاه و رویکرد ملی مبدل و در صورت موفقیت به عنوان الگویی مناسب در سرزمین اصلی مورد استفاده قرار گیرد و تمامی موارد پیش گفته منوط به نوع نگاه تصمیم سازان نظام و در رأس آن مجلس شورای اسلامی خواهد بود که با عنایت به تجربیات مناطق موفق موجود دنیا و بویژه مناطق همجوار (در شرایط برابر) یکبار برای همیشه در این خصوص اقدام نمایند. بنابراین ضمن تاکید بر عدم تغییر قانون فعلی، اصرار بر نظارت دقیق بر حسن اجرای آن در طی مدت زمان حداقل ۵ سال بصورت آزمایشی، خواست فعالین اقتصادی و تشکل های صنفی مناطق آزاد از مجلس شورای اسلامی و نمایندگان انقلابی آن بشمار می رود. در خصوص متن ارسالی با عنوان طرح اصلاح قانون مناطق آزاد، اهم نظرات و پیشنهادات شورا بشرح ذیل تقدیم می گردد

رنگ مشکی : قانون فعلی چگونگی اداره مناطق آزاد / رنگ قرمز : طرح اولیه اصلاح قانون / رنگ آبی: موارد پیشنهادی

قسمت اول - اهداف:

ماده ۱- به منظور تسریع در انجام امور زیربنایی، عمران و آبادانی رشد و توسعه اقتصادی، سرمایه گذاری و افزایش درآمد عمومی، ایجاد اشتغال سالم و مولد، تنظیم بازار کار و کالا، حضور فعال در بازارهای جهانی و منطقه ای، تولید و صادرات کالاهای صنعتی و تبدیلی و ارایه خدمات عمومی، به دولت اجازه داده می شود مناطق ذیل را به عنوان مناطق آزاد تجاری و صنعتی براساس موازین قانونی و این قانون اداره نماید: ...

متن زیر جایگزین ماده ۱ خواهد شد:

ماده ۱: به منظور انتقال فناوری های پیشرفته، گسترش و تسهیل تولید، صادرات کالا و خدمات و تامین نیازهای ضروری و منابع مالی از خارج، به دولت اجازه داده می شود مناطق آزاد تجاری، صنعتی کیش، قشم، چابهار، انزلی، ارس، اروند، ماکو و فرودگاه امام خمینی (ره) را بر اساس موازین قانونی و این قانون اداره نماید.
تبصره: ایجاد مناطق آزاد جدید و تعیین محدوده مناطق آزاد بنا به پیشنهاد دولت و تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد بود.

در خصوص اصلاح مفاد مندرج در ماده ۱ که با قصد باز تعریف اهداف این مناطق تنظیم گردیده پیشنهاد می شود تا با حفظ مفاد متن قبلی و افزودن تعاریف جدید که همان بند ۱۱ اقتصاد مقاومتی ابلاغی مقام معظم رهبری می باشد، نسبت به تکمیل اهداف مورد نظر اقدام گردد. در بدو امر با مطالعه متن جدید، قصد و نیت از بین بردن حوزه عملکرد بین المللی این مناطق و یکطرفه نمودن فعالیت آنان به سمت صادرات در ذهن متبادر و با عنایت به استاندارد های تعریف شده بین المللی مناطق آزاد در جهان که همان مبادلات دو طرفه با استفاده از مزایای موجود و تعریف شده در این مناطق و با رقابت متداول جهت مثبت نمودن تراز عملکرد آنان از واردات به صادرات (بویژه در بخش تولید)، مطمئناً با رویکرد جدید انگیزه جذب یا مشارکت سرمایه گذاران خارجی را بشدت ضعیف و ناکارآمد خواهد نمود. ضمناً افزودن جمله « مناطق آزاد منحصراً بر اساس این قانون و اصلاحات ... آن اداره می شوند » همانگونه که در مقدمه اشاره شد به شرط تحقق عینی بسیار عالی و در خور توجه است.

ماده ۲- درآمد سازمان های مناطق آزاد صرفاً بایستی در چارچوب بودجه سالیانه که به تصویب هیات وزیران می رسد هزینه گردد. کمکهای سازمان جهت عمران و آبادانی سایر نواحی (با اولویت نواحی همجوار) صرفاً با تصویب هیات دولت امکان پذیر بوده و هرگونه کمک دیگری تصرف غیرقانونی در اموال عمومی محسوب خواهد شد.

ماده ۲

متن زیر به عنوان ماده ۲ مکرر قانون الحاق می شود:

ماده ۲ مکرر:

- الف) ایجاد مناطق آزاد جدید یا توسعه محدوده مناطق موجود، صرفاً در نقاط مستعد مرز رسمی و پس از تحقق موارد زیر مجاز می باشد:
- محدوده یکپارچه و متصل، حداکثر تا سقف پنج هزار هکتار (بدون احتساب مساحت بنادر و فرودگاه) به نحوی که شامل شهر و روستا نباشد،
  - تایید بی قید و شرط ایجاد منطقه از نظر شرایط زیست محیطی توسط سازمان حفاظت محیط زیست و از نظر انتظامی و امنیتی توسط ستاد کل نیروهای مسلح،
  - وجود سند جانمایی شده حدنگار (کاداستر) برای اراضی محدوده پیشنهادی با تایید سازمان ثبت اسناد و املاک کشور،
  - تأیید امکان تامین زیرساخت های مورد نیاز شامل حمل و نقل، سوخت، گاز، برق، آب، ارتباطات و فناوری اطلاعات بر اساس طرح توجیهی توسط دستگاه های ذیربط،
  - ارائه پیوست شیوه تامین مالی برای احداث و تکمیل زیرساخت های منطقه توسط دولت،
  - داشتن حداقل دو زیرساخت ارتباطی از میان سه گزینه بندر، فرودگاه و ریل.
- ب) آغاز فعالیت هر فاز منطقه آزاد (به نحوی که فاز اول شامل حداقل ۵۰ درصد وسعت منطقه باشد) شامل اعطای معافیتها و مشوقها، ثبت شرکت و صدور مجوز فعالیت

توسط سازمان منطقه آزاد منوط به تحقق موارد ذیل است:

-تصویب طرح جامع منطقه توسط شورای عالی بر اساس مزیت‌های هر منطقه و نقش آن در توسعه ملی

-محصولسازی ۱۰۰ درصد محدوده آن فاز با تأیید گمرک

-اجرائی شدن حداقل ۷۰ درصد زیرساخت‌های مورد نیاز محدوده پیشنهادی شامل حمل و نقل، سوخت، گاز، برق، آب، ارتباطات و فناوری اطلاعات بر اساس طرح جامع در آن فاز.

مسئولیت تامین زیرساخت و نظارت بر تحقق این بند به ترتیب حوزه‌های زیرساختی بر عهده وزارت خانه‌های راه و شهرسازی، نیرو، نفت و ارتباطات و فناوری اطلاعات می‌باشد.

تبصره: تداوم معافیت گمرکی، تردد اتباع خارجی و مزایا و مقررات پولی، بانکی و ارزی، در مناطق آزاد که پیش از این قانون شروع به فعالیت نموده‌اند منوط به اجرای مفاد این ماده تا حداکثر یکسال پس از لازم‌الاجرا شدن این قانون است.

در خصوص ماده ۲ مکرر ذکر جمله توسعه مناطق موجود با عنایت به ساختار شکل گرفته قبلی و نیازهای خاص آنان و این که توسعه آنان در برخی موارد ذکر شده از بندهای ذیل آن، بنظر ضرورت ندارد.

الف- در تبصره ماده ۲ مکرر نیز بحث مناطق آزاد کنونی با عنایت به مساحت بیش از حد برخی مناطق، مهلت یک ساله نیز بنظر کافی نخواهد بود و لغو امتیازات گمرکی آنان مطمئناً باعث بروز بحران‌های منطقه ای خواهد شد. بنابراین یا تبصره فوق کلاً حذف و یا مهلت زمانی برای انجام این خواسته حداقل ۳ الی ۵ سال تعیین شود.

قسمت دوم، تعاریف:

ماده ۳- در این قانون واژه ای زیر به جای عبارت های مشروح مربوط به کار می رود:

کشور: کشور جمهوری اسلامی ایران

منطقه: منطقه آزاد تجاری، صنعتی

سازمان: سازمان هر منطقه آزاد تجاری، صنعتی

مجلس: مجلس شورای اسلامی

ماده ۳- متن زیر به ماده ۳ قانون الحاق می شود:

شورای عالی: شورای عالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی

دبیرخانه: دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد تجاری، صنعتی و ویژه اقتصادی

قسمت سوم، وظایف:

ماده ۴- هیات وزیران مسئولیت:

الف- تصویب آیین نامه ها و هماهنگ نمودن کلیه فعالیت های هر منطقه.

ب- تصویب اساسنامه سازمان و شرکت های تابعه.

ج- تصویب برنامه های عمرانی، فرهنگی، بودجه سالانه و عملکرد صورت های مالی سازمان دهی مناطق.

د- تصویب مقررات امنیتی و انتظامی مناطق با تایید فرماندهی کل قوا.

ه- اعمال نظارت عالی بر فعالیت های مناطق

را به عهده خواهد داشت

ماده ۴ - متن زیر جایگزین ماده ۴ قانون می شود

ماده ۴: به منظور هماهنگی اداره و نظارت بر عملکرد سازمانهای مناطق آزاد و پاسخگویی به دولت و مجلس شورای اسلامی، شورای عالی مناطق آزاد تجاری و صنعتی و ویژه اقتصادی با ترکیب زیر، به ریاست رئیس جمهور ایجاد می شود: وزیر امور اقتصادی و دارایی و دبیر شورا، وزیر راه و شهرسازی، وزیر صنعت و معدن و تجارت، وزیر نیرو، وزیر جهاد کشاورزی، رئیس کل بانک مرکزی، رئیس سازمان برنامه و بودجه و یک عضو ناظر از نمایندگان کمیسیون اقتصادی مجلس شورای اسلامی.

تبصره ۱: وظایف شورای عالی به شرح زیر است: تصویب آئین نامه ها و هماهنگ نمودن فعالیت های مناطق، تصویب اساسنامه سازمان های مناطق آزاد و شرکتهای تابعه، تصویب برنامه ها و بودجه سالانه و عملکرد صورتهای مالی سازمانهای مناطق، تصویب مقررات امنیتی و انتظامی مناطق با تایید فرماندهی کل قوا و تهیه گزارشهای نظارتی.

تبصره ۲: دبیرخانه مکلف است ضمن ایجاد هماهنگی بین مناطق و نظارت بر عملکرد آن ها، برنامه سال بعد و گزارش عملکرد سال قبل و صورتهای مالی حسابرسی شده

هر منطقه را بر روی سایت دبیرخانه قرار دهد.

تبصره ۳: عبارت «شورای عالی» جایگزین «هیأت وزیران» در مفاد قانون چگونگی اداره مناطق آزاد مصوب ۱۳۷۲ می‌شود.

در ماده ۴ متن اصلاحیه قانون چنانچه نظر نمایندگان محترم جایگزینی شورای عالی مناطق آزاد به جای هیئت محترم وزیران باشد که امری بسیار مطلوب و پسندیده بوده و راه دخالت انواع دستگاه های دولتی و بویژه وزارتخانه های دارای قدرت و چانه زنی در دولت در خصوص مناطق آزاد را می بندد و جایگاه شورای عالی مناطق آزاد را از مقررات مصوب هیئت وزیران به قانون تبدیل و با عنایت به تسری بسیاری از مصوبات مربوط به سرزمین اصلی به مناطق توسط دولت در طی دهه گذشته (بدون هماهنگی با شورای عالی و دبیرخانه) که انواع مشکلات را برای فعالین اقتصادی مناطق بوجود آورد جلوگیری خواهد نمود . در مورد ترکیب شورای عالی مناطق آزاد ، چنانچه در نظر است سمت دبیر شورای عالی مناطق آزاد که در قانون فعلی با اختیارات مکتسبه از شرح وظایف دبیرخانه شورای عالی انجام وظیفه مینماید منتفی و مسئولیت آن مستقیماً به عهده وزیر اقتصاد (جهت پاسخگو کردن به مجلس) محول شود ، مطمئناً دبیرخانه شورای عالی با روش وزارتخانه فوق اداره و سازمانهای مناطق آزاد به سازمانهای زیر مجموعه آن تبدیل خواهند شد که با گستردگی حجم فعالیتها و ماموریت های کلان وزارت اقتصاد ، مطمئناً با استقلال ذاتی سازمانها و لزوم اتخاذ تصمیمات درون منطقه ای (با عنایت به شرایط و وضعیت اقتصادی) در تناقض بوده و اصل تمرکز زدایی را رعایت نخواهد کرد و با آزمون و خطای فراوان همراه خواهد بود . ضمناً حضور نماینده وزارت کار ، وزارت خارجه ، وزارت دادگستری نیز بسیار ضروری بنظر می رسد . عضویت نمایندگان مجلس نیز می بایستی بیش از یک نفر و حداقل ۲ نفر تعیین شود . بنابراین حذف این بند در متن اصلاحیه و همچنین لغو تبصره ماده ۲۳ قانون برنامه ششم مبنی بر اداره دبیرخانه شورای عالی مناطق آزاد در ذیل مجموعه وزارت اقتصاد و دارایی از اصلی ترین درخواست شورا خواهد بود .

ماده ۶- سازمان توسط هیات مدیره متشکل از سه یا پنج نفر اداره خواهد شد. اعضاء هیات مدیره توسط هیات وزیران انتخاب خواهند شد. مدیر عامل سازمان که ریاست هیات مدیره را به عهده خواهد داشت، به موجب حکم ریاست جمهوری و از میان اعضاء هیات مدیره منصوب و بالاترین مقام اجرایی در زمینه های اقتصادی و زیربنایی منطقه می باشد. انتخاب مدیر عامل و اعضای هیات مدیره برای مدت سه سال بوده و انتخاب مجدد آنان بلامانع است. عزل مدیر عامل و اعضاء هیات مدیره با همان مراجع انتخاب کننده می باشد. هیات وزیران مسئولیت و اختیار مجامع عمومی سازمان هر منطقه را به عهده دارد.

ماده ۵- اصلاحیه :

تبصره زیر به ماده ۶ قانون الحاق می شود:

تبصره: هیات مدیره هر منطقه از بین اشخاص دارای مدرک تحصیلی مرتبط با حوزه های تجاری، صنعتی، اقتصادی، بازرگانی یا مالی و با حداقل ۱۰ سال تجربه مدیریتی مرتبط، منصوب می شوند. دبیر شورای عالی مکلف است به محض نصب هر یک از اعضاء هیات مدیره مناطق توسط شورای عالی، سوابق کامل ایشان را در سایت دبیرخانه منتشر نماید.

ضمن تایید الحاق تبصره به ماده ۶ قانون فعلی، درخواست و پیشنهاد شورا مبنی بر اصلاح در خود متن ماده ۶ یعنی ترکیب اعضای هیئت مدیره سازمانها و حضور حداقل یک نفر منتخب از طرف فعالین اقتصادی دارای مجوز فعالیت در هیئت مدیره می باشد و مطمئنا درج و تصویب این پیشنهاد باعث ارتقای سطح کیفی مصوبات هیئت مدیره بصورت کاربردی خواهد بود.

ماده ۱۳- اشخاص حقیقی و حقوقی که در منطقه به انواع فعالیت های اقتصادی اشتغال دارند، نسبت به هر نوع فعالیت اقتصادی در منطقه آزاد از تاریخ بهره برداری مندرج

در مجوز به مدت ۲۰ سال از پرداخت مالیات بر درآمد و دارایی موضوع قانون مالیات های مستقیم معاف خواهند بود و پس از انقضای ۲۰ سال تابع مقررات مالیاتی خواهند بود که با پیشنهاد هیئت وزیران به تصویب مجلس شورای اسلامی خواهد رسید.

ماده ۶- اصلاحیه:

متن زیر جایگزین ماده ۱۳ قانون می شود:

ماده ۱۳: اشخاص حقیقی و حقوقی فعال در مناطق آزاد، بابت آن بخشی از فعالیت اقتصادی آنها که در منطقه آزاد صورت می گیرد به مدت بیست سال از تاریخ بهره برداری مندرج در مجوز، مشمول مالیات بر عملکرد با نرخ صفر می شوند. در صورتی که فعالیت های مذکور با مشارکت حداقل ۴۰ درصد سرمایه گذاری خارجی با تأیید مرجع ذی صلاح باشد، مدت فوق از بیست سال به سی سال افزایش خواهد یافت. پس از انقضای مدت مذکور، نرخ مالیات به صورت پلکانی در طول پنج سال و هر سال به میزان ۲۰ درصد مالیات مقرر در سرزمین اصلی افزایش یافته و پس از پایان مدت پنج ساله، نرخ مالیات مقرر در سرزمین اصلی باقی خواهد ماند.

تبصره ۱: مالیات بر ارزش افزوده در خصوص خرید مواد اولیه و ماشین آلات از سرزمین اصلی به مقصد مناطق آزاد و با هدف بهره گیری در تولید، مشمول نرخ صفر خواهد بود. در خصوص کالاهای تولید شده در مناطق که هنگام ورود به سرزمین اصلی مشمول پرداخت مالیات ارزش افزوده می شوند، معادل سهم شهرداری یا دهیاری در مناطق فاقد شهرداری، صرفاً جهت مصارف عمرانی در اختیار سازمان منطقه قرار می گیرد.

تبصره ۲: کلیه امتیازات، بخشودگی ها، تخفیفات و معافیت های پیش بینی شده در قوانین و مقررات مالیاتی و سایر قوانین سرزمین اصلی علاوه بر موارد مندرج در این ماده شامل فعالان اقتصادی مناطق آزاد تجاری- صنعتی نیز خواهد بود.

تبصره ۳: شرط برخورداری از معافیت‌های موضوع این ماده، ارائه اظهارنامه و عملکرد مالی مطابق مفاد بند (ت) ماده ۱۳۲ و همچنین تبصره (۱) ماده ۱۴۶ مکرر قانون مالیات‌های مستقیم است.

تبصره ۴: در رسیدگی به پرونده‌های مالیاتی فعالان اقتصادی هر منطقه، نماینده سازمان منطقه می‌تواند به‌عنوان نفر سوم هیئت‌های حل اختلاف (موضوع بند ۳ ماده ۲۴۴ قانون مالیات‌های مستقیم) مورد انتخاب مؤدی یا سازمان قرار گیرد.

تبصره ۵: شورای عالی می‌تواند در قالب لوایح بودجه سنواتی و به تناسب نیاز به مصارف عمرانی هر منطقه، درصدی از درآمدهای حاصل از مالیات‌های اخذشده در منطقه را به سازمان همان منطقه تخصیص دهد.

تبصره ۶: با هدف توسعه متوازن منطقه، سازمان منطقه مکلف است پس از تایید شورای عالی، درصدی از درآمدهای سالانه خود را برای ارتقاء زیرساختهای آموزش، بهداشت و درمان، ارتباطات و رفع فقر در نقاط مجاور هزینه و در عملکرد سالانه خود، گزارش نماید.

در ماده ۶ طرح اصلاحی و بحث در مورد اصلی‌ترین مزیت مناطق آزاد در دنیا نیز موارد و پیشنهادات بشرح ذیل تقدیم می‌گردد:

الف - تعریف و مفاد ماده ۱۳ قانون فعلی کاملاً جامع و مانع تنظیم شده و بصورت کلی نیازی به هیچ تغییری ندارد

ب - تبدیل "معافیت" به "مالیات به نرخ صفر" عملاً مجوز ورود سازمان امور مالیاتی به مناطق آزاد و حذف معافیت‌ها و مزیت اصلی مناطق خواهد بود و مطمئناً با عنایت به روش اجرای سازمان امور مالیاتی و سوابق موجود، شاهد ریزش و خروج سریع سرمایه‌های موجود در این مناطق و عدم تمایل سرمایه‌گذاران متقاضی در اکثر این مناطق خواهد بود.

ج- مدت زمان معافیت مالیاتی می بایستی حداقل ۵۰ سال برای تمامی رویکردهای اقتصادی و به صورت دائمی برای فعالین بخش تولید و صنعت (تا زمان و مرحله فروش و عرضه محصولات سهم ارزش افزوده در سرزمین اصلی) و صادرات قید گردد . در این صورت شاهد رونق چشمگیر و بی حد و اندازه به ویژه در رویکرد تولید و صادرات در این مناطق خواهیم بود .

د - با عنایت به خود گردان بودن بودجه مناطق آزاد و عدم هر گونه تخصیص بودجه دولتی ، کلیه عوارض و جرایم دریافتی از بابت تخلف از مزایا و معافیت ها و عدم رعایت شرایط و تکالیف قانونی این مناطق به ویژه در زمینه ارایه اطلاعات مالی فعالین اقتصادی به سازمانهای مناطق (ماده ۱۱ مقررات سرمایه گذاری مناطق آزاد) می بایستی به حساب سازمانهای مناطق واریز و قاعدتاً دولت از دیدگاه خود به این مناطق به عنوان یکی از منابع درآمدی صرفه نظر نماید . بنابراین تبصره یک الی ۶ می بایستی حذف گردد .

هـ - متن ماده ۶ اصلاحیه قانون مبنی بر جایگزینی ماده ۳ ۱ قانون فعلی در واقع قانونی کردن انواع تخلفات انجام پذیرفته توسط سازمان امور مالیاتی در ۹ سال گذشته بوده و ناقض اصل مدیریت یکپارچه و معافیت مالیاتی در این مناطق خواهد بود . برای مثال تسری تبصره یک ماده ۱۴۶ و یا عدم حضور نماینده بخش خصوصی (علیرغم تصریح در بند ۳ ماده ۲۴۴ ق م م) و جایگزینی نماینده سازمان در آن هیئت و یا نحوه رسیدگی به اظهارنامه های مالیاتی ، از بارزترین ایرادات متن اصلاحیه قانون در این بند می باشد .

ماده ۱۴- مبادلات بازرگانی مناطق با خارج از کشور پس از ثبت گمرکی از شمول مقررات صادرات و واردات مثنی هستند و مقررات صدور و ورود کالا و تشریفات گمرکی در محدوده هر منطقه به تصویب هیئت وزیران خواهد رسید. مبادلات بازرگانی مناطق با سایر نقاط کشور اهم از مسافری و تجاری تابع مقررات عمومی صادرات و واردات

کشور میباشد.

ماده ۷- اصلاحیه:

متن زیر جایگزین ماده ۱۴ قانون می شود:

ماده ۱۴: مبادلات بازرگانی مناطق آزاد با خارج از کشور و با سایر مناطق آزاد و مناطق ویژه اقتصادی پس از ثبت توسط گمرک جمهوری اسلامی ایران، از حقوق گمرکی، سود بازرگانی و عوارض ورود و صدور معاف است. مبادلات بازرگانی مناطق با سایر نقاط کشور به استثنای مناطق یاد شده، تابع مقررات صادرات و واردات می باشد.

تبصره ۱: در مناطقی که در زمان تصویب این قانون فعال اند، واردات کالاهای مصرفی از خارج کشور سالانه حداکثر به میزان ۳۰ درصد ارزش صادرات سال قبل آن مناطق مجاز است.

در مناطقی که پس از تصویب این قانون و با مراعات ماده ۲ مکرر این قانون آغاز به فعالیت می کنند، واردات کالای مصرفی محدودیتی ندارد اما ورود کالا به صورت مسافری به سایر نقاط کشور، مشمول حقوق گمرکی و سود بازرگانی قانونی است.

تبصره ۲: پنج درصد از درآمدهای بازرگانی منطقه در حساب خاصی نزد خزانه به نام گمرک جمهوری اسلامی ایران واریز می شود و معادل آن از محل اعتبار اختصاصی که در قوانین بودجه سنواتی منظور می گردد در اختیار گمرک قرار می گیرد. گمرک مکلف است این بودجه را با رعایت مواد ۱۶۰ تا ۱۶۳ قانون امور گمرکی هزینه نماید. سایر درآمدهای موضوع این ماده به حسابی که سازمان منطقه تعیین و توسط گمرک ایران به فعالان اقتصادی اعلام می شود، واریز خواهد شد.

در ماده ۷ متن اصلاحیه قانون مبنی بر جایگزینی ماده قانون فعلی نیز در تناقض آشکار با وظایف ذاتی گمرک جمهوری اسلامی (در چهار چوب قانون و مقررات گمرکی کش

ور-) بوده و بنظر بانیت تلمین نظر گمرک جمهوری اسلامی در مقابله با شکایت این شورا بر علیه مصوبه خلاف ماده ۱۱۴ قانون فعلی توسط هیئت دولت (مبنی بر حذف گمرکات مناطق آزاد و جایگزینی گمرک جمهوری اسلامی) در دیوان عدالت اداری که منجر به صدور دستور موقت توقف اجرای مصوبه فوق گردید باشد و مشخص نیست. در صورت تصویب این بند ، گمرک بر اساس کدام قانون و دستورالعمل در داخل محدوده مناطق به انجام وظیفه مشغول خواهد شد و قاعدتاً می بایستی تغییراتی در قوانین و مقررات امور گمرکی کشور انجام شود . بنابراین بنظر ماده ۱۴۴ قانون فعلی بصورت مختصر ، مفید ، کامل و جامع تنظیم شده و عملاً نیازی به اصلاح نداشته و کماکان می تواند دومین مزیت اصلی این مناطق یعنی معافیت گمرکی را حفظ نماید. ضمناً در خط آخر تبصره یک نیز در نظر دارند معافیت گمرک مسافری جهت خریداران کالای همراه مسافر در این مناطق که در تمامی مرزهای ورودی کشور (بر اساس ماده ۱۳۸ آئین نامه امور گمرکی) اعمال می شود ، طی این اصلاحیه در مناطق آزاد لغو شود و مشخص نیست تکلیف سرمایه گذاران و فعالین اقتصادی این بخش در آینده چه خواهد شد و چه کسی پاسخگوی ضرر و زیان آنان خواهد بود .

ماده ۱۵ - واردات کالای تولید شده در منطقه آزاد به سایر نقاط کشور ، تا حد ارزش افزوده در آن منطقه با تصویب هیئت وزیران از پرداخت تمام یا قسمتی از حقوق گمرکی و سود بازرگانی معاف میباشند .

ماده ۸ - اصلاحیه :

متن زیر جایگزین ماده ۱۵ قانون می شود:

ماده ۱۵: ورود کالای تولید یا پردازش شده در مناطق آزاد به سایر نقاط کشور، مستلزم انجام کلیه تشریفات قانونی و گمرکی است و پرداخت حقوق ورودی در خصوص هر واحد محصول نهایی، صرفاً به مواد اولیه و قطعات خارجی به کاررفته در آن تعلق خواهد گرفت.

تبصره: واردات محصول تولید شده در مناطق آزاد به سایر نقاط کشور در صورت دارا بودن حداقل ۳۰ درصد ارزش افزوده ایجاد شده در منطقه، مشمول محدودیتها و ممنوعیتهای مقرر برای کالاهای خارجی نخواهد بود.

ماده ۱۶ - ورود کالاهایی که تمام یا بخشی از مواد اولیه آن از داخل کشور تأمین و در منطقه آزاد تولید می شود از تمام یا بخشی (متناسباً) از حقوق گمرکی و سود بازرگانی مربوط به مواد اولیه داخلی معاف خواهند بود .

ماده ۹ - اصلاحیه :

متن زیر جایگزین ماده ۱۶ قانون می شود:

ماده ۱۶: مواد اولیه و کالاهای واسطه‌ای خارجی به کاررفته در تولید، بعد از انجام تشریفات قانونی و گمرکی، در حکم مواد اولیه و کالای داخلی محسوب می شود.

در ماده ۸ و ۹ متن اصلاحیه قانون مبنی بر جایگزینی ماده ۱۵ و ۱۶ قانون فعلی نیز اصلی ترین امتیاز واحدهای تولیدی در این مناطق یعنی کالای تولیدی سهم ارزش افزوده که کالای ایرانی تلقی شده و از تشریفات قانونی امور گمرکی معاف بودند مجدداً مشمول آن قانون خواهند شد و مشخص نیست واحدهای تولیدی بعد از آن با چه انگیزه ای باید به کار خود ادامه دهند و این روش اصلاح قانون با ادعاهای مخالفین مناطق آزاد مبنی بر انجام اقدام جهت رونق تولید در این مناطق در تناقض آشکار می باشد .

ماده ۲۴، نحوه استفاده از زمین و منابع ملی و ترتیب فروش یا اجاره آن به اتباع کشور در محدوده هر منطقه که در مالکیت دولت باشد طبق مقررات مصوب هیأت وزیران و با رعایت برنامه های عمرانی هر منطقه تعیین می گردد .

ماده ۱۰ - اصلاحیه :

متن زیر جایگزین صدر ماده ۲۴ قانون می‌شود:

ماده ۲۴: از تاریخ تصویب این قانون، واگذاری قطعی و صدور سند مالکیت عرصه اراضی تحت تملک یا اختیار سازمان منطقه، ممنوع است و صدور سند مالکیت اعیانی احداثی پیش‌بینی شده در طرح مصوب، پس از اجرای کامل طرح بلامانع خواهد بود. استفاده از اراضی به صورت اجاره، حق بهره‌برداری و یا حق انتفاع در قالب طرح مصوب، مجاز است. شبکه بانکی و موسسات اعتباری مکلف به پذیرش اسناد اعیانی مذکور جهت ترهین و توثیق هستند.

نحوه استفاده از اراضی محدوده هر منطقه، طبق مقررات مصوب شورای عالی و با رعایت طرح تفصیلی هر منطقه تعیین می‌گردد. در خصوص اشخاصی که تا قبل از تاریخ تصویب این قانون در مجلس شورای اسلامی، موافقت کتبی سازمان منطقه را برای واگذاری اراضی اخذ نموده‌اند، بر اساس مقررات سابق عمل خواهد شد.

در ماده ۱۰ اصلاحیه قانون مبنی بر جایگزینی صدر ماده ۲۴ قانون فعلی نیز باید اذعان کرد علیرغم مفید بودن این روند در جلوگیری از رانتهای واگذاری زمین در این مناطق و عدم صدور اسناد مالکیت، با فرهنگ عمومی رایج در کشور که املاک و اموال غیر منقول را به دلیل افزایش ارزش افزوده بهترین سرمایه گذاری تلقی می‌نمایند با عدم استقبال مواجه خواهد شد. بنظر با پیشنهادات بینابینی و قید شرایطی مبنی بر اطمینان از حصول سرمایه گذاری بویژه در بخش تولید و تعیین مهلت زمانی (۵ تا ۱۰ سال فعالیت مستمر) برای صدور سند مالکیت، بخشی از این نگرانی را برای طرفین برطرف نمود. ماده ۲۷- به منظور ایجاد هماهنگی در فعالیت های مناطق آزاد، حسب مورد با تأیید وزیر ذی ربط به یکی از دو روش زیر عمل خواهد شد:

الف - دستگا های اجرایی (وابسته به قوه مجریه) اختیارات خود در منطقه را به رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان های مناطق آزاد تفویض نمایند.

ب - مدیران، روسا و سرپرستان دستگاه های اجرایی مستقر در مناطق آزاد به پیشنهاد رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان و با حکم بالاترین مقام دستگاه اجرایی

منصوب می شوند .

ماده ۲۷- به منظور ایجاد هماهنگی در فعالیت های مناطق آزاد ، حسب مورد با تأیید وزیر ذی ربط به یکی از دو روش زیر عمل خواهد شد :

الف - دستگاه های اجرایی (وابسته به قوه مجریه) اختیارات خود در منطقه را به رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان های مناطق آزاد تفویض نمایند .

ب - مدیران ، روسا و سرپرستان دستگاه های اجرایی مستقر در مناطق آزاد به پیشنهاد رئیس هیأت مدیره و مدیرعامل سازمان و با حکم بالاترین مقام دستگاه اجرایی

منصوب می شوند .

ماده ۱۱- اصلاحیه :

متن زیر جایگزین ماده ۲۷ قانون می گردد:

ماده ۲۷: به منظور ساماندهی مدیریت امور مناطق آزاد و اعمال مدیریت یکپارچه در راستای تحقق اهداف ماده ۱ این قانون، وظایف و اختیارات دستگاه های اجرایی مرتبط با

حوزه های تولید، صادرات، جذب سرمایه گذاری داخلی و خارجی و انتقال فناوری در محدوده منطقه که فهرست آن توسط هیات وزیران تعیین خواهد شد به استثنای

نهادهای دفاعی و امنیتی، بر عهده مدیران سازمانهای مناطق آزاد است. سازمانهای مناطق آزاد منحصر بر اساس این قانون و اصلاحات بعدی آن اداره می شوند.

تبصره: فرایند اجرای وظایف و اختیارات دستگاه های اجرایی منطقه آزاد باید سازگار با سامانه های ملی از قبیل سامانه های حدنگاری، مالیات، تجارت، انبارداری و امثال آن

صورت گیرد. فهرست فرایندها و سامانه ها ظرف سه ماه از لازم الاجرا شدن این قانون توسط هیات وزیران تعیین و ابلاغ می گردد.

در خصوص ماده ۱۱ متن اصلاحیه قانون مبنی بر جایگزینی ماده ۲۷ قانون فعلی نیز با عنایت به ارتقای سطح اختیارات مدیران عامل در موارد مندرج در قوانین برنامه چهارم

و پنجم و ماده ۶۵ احکام دائمی برنامه های توسعه ای کشور که از نقاط قوت قانون فعلی و جاری مناطق بشمار میرود و باید بعرض برسانیم که این مزیت عملاً تاکنون در مناطق آزاد به دلایل مختلف به اجرا در نیامده و همواره به عنوان تخلف دستگاههای اجرایی در زمینه دخالت در امور مناطق آزاد ابراز شده و بنظر نیت قانونی کردن این تخلفات در این بند محرز می باشد. ضمن اینکه تصویب این بند اصل اعمال مدیریت یکپارچه در این مناطق که از اصلی ترین رموز موفقیت مناطق آزاد در اقصی نقاط دنیا به شمار می رود را در این مناطق از بین خواهد برد. ضمناً تبصره همین ماده یعنی تسری سامانه های ملی در این مناطق نیز با عنایت به اینکه اختیار و کنترل این سامانه ها در اختیار انواع دستگاه های اجرایی سرزمین اصلی می باشد می تواند با اراده هر یک از آنان در هر زمان، امکان دسترسی و توقف فعالیت مربوط در محدوده مناطق آزاد را فراهم آورد که طی سالیان گذشته مسبوق به سابقه نیز می باشد. بنابراین وجود سامانه های اختصاصی این مناطق با امکان بر خط بودن جهت رویت دستگاههای نظارتی از اصلی ترین خواسته فعالین اقتصادی و مدیران سازمانهای مناطق آزاد می باشد.

ماده ۱۲ - اصلاحیه:

متن زیر به عنوان ماده ۲۸ قانون الحاق می گردد:

ماده ۲۸: تمامی قوانین و مقررات مغایر با این قانون، از جمله ماده ۶۵ قانون احکام دائمی برنامه های توسعه و تبصره های آن نسخ می گردد. اصلاح احکام این قانون یا وضع احکام قانونی مغایر با هر یک از احکام آن نیازمند رای دو سوم نمایندگان مجلس شورای اسلامی می باشد.

در ماده ۱۲ متن اصلاحیه قانون مبنی بر الحاق به عنوان ماده ۲۸ نیز همانگونه که در پیشنهادات صفحه ۱۷ اشاره شد نقض ماده ۶۵ احکام دائمی برنامه های توسعه ای که از نقاط قوت قانونی مناطق آزاد طی ۳ دهه گذشته تلقی می گردد، صرفاً باعث ایجاد یاس و ناامیدی در مناطق خواهد شد و با شرایط سختی که جهت تغییر احتمالی

اصلاحیه مورد نظر در همین مجلس یا مجالس بعدی وضع نمودید (رای دو سوم نمایندگان) ، نوعی عدم اطمینان از جامع بودن طرح فوق را به ذهن متبادر می نماید.
ضمناً این اصلاحیه قاعدتاً می بایستی بعنوان ماده ۳۰ اضافه شود مگر اینکه طراحان محترم قصد حذف ماده ۲۹ قانون فعلی را داشته باشد.

با سپاس از توجه شما